

Na podlagi Pravilnika o delovanju Garancijske sheme za Obalno-kraško regijo in Občino Ilirska Bistrica, sklepa Nadzornega sveta Garancijske sheme za Obalno-kraško regijo in Občino Ilirska Bistrica, Uredbo Komisije (EU) št. 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L, 2023/2831, 15.12.2023) in priglašene sheme de minimis pomoči pri Ministrstvu za finance, Sektor za državne pomoči (št. Priglasitve M001-5868696-2024) z dne 20.6.2024, objavlja Regionalni razvojni center Koper (v nadaljevanju: RRC Koper) v sodelovanju z občinami Ankaran, Divača, Hrpelje-Kozina, Izola, Komen, Mestna občina Koper, Piran, Sežana, Območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami Izola, Koper, Piran, Sežana ter Delavsko hranilnico d.d., Ljubljana.

RAZPIS
garancij in posojil iz
Garancijske sheme za Obalno-kraško regijo in Občino Ilirska Bistrica
(RRC GS) za leto 2025

1. Predmet razpisa:

Predmet razpisa so ugodna dolgoročna bančna posojila in garancije za ta posojila iz sredstev RRC GS za razvoj mikro in malih podjetij (v nadaljevanju: program RRC GS), ki jih razpisuje RRC Koper v sodelovanju z občinami Ankaran, Divača, Hrpelje-Kozina, Ilirska Bistrica, Izola, Komen, Mestna občina Koper, Piran, Sežana, Območnimi obrtno-podjetniškimi zbornicami Izola, Koper, Piran, Sežana ter Delavska hranilnica d.d. Ljubljana. Namen produkta je spodbujanje podjetij za izvedbo investicij, ki omogočajo konkurenčno uveljavljanje na trgu, izboljšanje tržnega položaja ter širitev dejavnosti, pa tudi izboljšanje financiranja obratnih sredstev in nove zaposlitve. Garancija RRC GS predstavlja povečano možnost pridobitve posojila za tista podjetja¹, ki nimajo zadostnih jamstev za zavarovanje bančnega posojila ali za podjetja, ki želijo del svojih jamstev sprostiti za nov investicijski cikel. Ugodnost posojila je izražena v nižji obrestni meri, ročnosti posojila in možnosti koriščenja moratorija pri vračilu posojila.

2. Višina garancijsko-posojilnega potenciala RRC GS:

RRC Koper v letu 2025 razpisuje posojila v predvidenem skupnem znesku 1.500.000,00 eur.

Sredstva so namenjena za pospeševanje razvoja mikro in malih podjetij, s sedežem v občinah:

OBČINA	RAZPIS RRC GS
Ankaran	45.900,00
Hrpelje-Kozina	7.500,00
Ilirska Bistrica	13.500,00
Izola	118.500,00
Koper	726.600,00
Piran	241.500,00
Sežana	339.000,00
OOZ Sežana	7.500,00

¹ Z izrazom **podjetje** so v nadaljevanju mišljene gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, fizične osebe z dolopolnilno dejavnostjo na kmetiji, zasebni zavodi, zadruga, socialna podjetja in društva.

Višina razpisanih sredstev se lahko spremeni v primeru dodatnih vplačil občin, ki sodelujejo v razpisu ter sredstev, ki so oz. bodo na voljo.

Garancije oz. soglasja za posojila se dodelijo iz sredstev občine, v kateri ima prosilec svoj sedež in lokacijo naložbe oz. za prosilce, ki investirajo na območju teh občin.

3. Pogoji za kandidiranje

3.1 Splošni pogoji

Na razpis se lahko prijavijo mikro, mala in srednja podjetja, ki se kot pravna ali fizična oseba, ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, fizične osebe, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost, zadruga, zavodi in društva ter socialna podjetja in ki imajo sedež dejavnosti in lokacijo naložbe oz. investirajo (podrobneje definirano v zadnjem odstavku prejšnjega člena tega razpisa) na območju občin, navedenih v tabeli 2. člena tega razpisa (v nadaljevanju upravičenci). Upravičenci se določajo po linijah skladno z razpisom².

Za opredelitev podjetja po tem razpisu se upoštevajo določila iz Priloge 1 Uredbe Komisije (ES) št. 651/2014 z dne 17.6.2014 in spremembe.

Opozarjamo na drugi odstavek 6. člena Priloge 1 Uredbe Komisije (ES) št. 651/2014, ki govori o tem, da se za podjetje, ki ima partnerska podjetja ali povezana podjetja, podatki, tudi glede števila zaposlenih, določijo na podlagi računovodskih izkazov in drugih podatkov podjetja ali na podlagi konsolidiranih zaključnih računov podjetja, v katerega je podjetje vključeno za namene konsolidacije, če ti obstajajo. Podatkom se prištejejo podatki za vsako partnersko podjetje.

Do sredstev po tem razpisu ni upravičeno podjetje:

- iz sektorjev, dejavnih v primarni proizvodnji ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture; iz sektorjev, dejavnih v predelavi in trženju ribiških proizvodov in proizvodov iz akvakulture, kadar je znesek pomoči določen na podlagi cene ali količine proizvodov, nabavljenih ali danih na trg;
- iz sektorjev, dejavnih v primarni proizvodnji kmetijskih proizvodov;
- iz sektorjev, dejavnih v predelavi in trženju kmetijskih proizvodov, v enem od naslednjih primerov:
 - o o kadar je znesek pomoči določen na podlagi cene oziroma količine takih proizvodov, ki so nabavljeni od primarnih proizvajalcev ali jih je na trg dalo zadevno podjetje;
 - o o kadar je pomoč pogojena s tem, da se delno ali v celoti prenese na primarne proizvajalce;
- ki se ukvarja z izvozom povezano dejavnostjo v tretje države ali države članice in sicer pomoč, ki je neposredno povezana z:
 - o izvoženimi količinami,
 - o ustanovitvijo in delovanjem distribucijske mreže ali
 - o drugimi tekočimi izdatki, povezanimi z izvozno dejavnostjo;
- kjer se pomoč dodeli pod pogojem, da se domačim proizvodom in storitvam pri uporabi daje prednost pred uvoženimi;
- ki ima neporavnane davčne obveznosti do Republike Slovenije,

² Število zaposlenih se preverja z izjavo o zaposlenih na zadnji dan preteklega meseca glede na mesec oddaje vloge na RRC KP. V primeru s.p. se kot zaposlena oseba po tem razpisu šteje tudi oseba, ki je nosilka dejavnosti in je zavarovana za polni delovni čas (iz Obrazca M1 mora biti razviden polni delovni čas in zavarovalna osnova 005). Smiselno se upošteva tudi 66.člen Zakona o delovnih razmerjih.

- ki je v postopku vračanja neupravičeno prejete državne pomoči na osnovi določbe Komisije, ki je prejeto pomoč razglasila za nezakonito in nezdržljivo s skupnim trgom Skupnosti,
- ki je v postopku prisilne poravnave, stečaja ali likvidacije, po predpisih, ki urejajo finančno poslovanje podjetij,
- ki ima neporavnane obveznosti do RRC Koper,
- ki ne izpolnjuje ostalih pogojev, določenih v tem razpisu.

3.2 De minimis

Dodelitev in obseg sredstev, ki jih prejme posamezen upravičenec, predstavlja dodelitev sredstev pomoči po pravilu de minimis. Za ta namen se upošteva Uredba Komisije (EU) št. 2023/2831 z dne 13. decembra 2023 o uporabi členov 107 in 108 Pogodbe o delovanju Evropske unije pri pomoči de minimis (UL L, 2023/2831, 15.12.2023), na osnovi katere ni možno združevanje pomoči za posamezen projekt, ki bi presegel zgornjo mejo pomoči.

Na podlagi tega pravila skupni znesek pomoči, dodeljen »enotnemu podjetju«³, ne sme preseči zgornje meje 300.000,00 EUR v katerem koli triletnem obdobju, ne glede na obliko ali namen pomoči ter ne glede na to, ali se pomoč dodeli iz sredstev države, občine ali Unije.

Če je podjetje za iste upravičene stroške že prejelo ali namerava prejeti tudi drugo državno pomoč, skupni znesek prejete pomoči ne sme preseči dovoljenih intenzivnosti državnih pomoči.

Prejemnik pomoči mora pred dodelitvijo sredstev dati izjavo:

- o že prejetih de minimis pomočeh, vključno z navedbo, pri katerih dajalcih in v kakšnem znesku je v relevantnem obdobju še kandidiral za de minimis pomoč,
- o drugih že prejetih (ali zaprošenih) pomočeh za iste upravičene stroške,
- s seznamom vseh, z njimi povezanih podjetij,

ter zagotoviti, da z dodeljenim zneskom pomoči de minimis, ne bo presežena gornja meja de minimis pomoči ter intenzivnosti pomoči pri drugih predpisih.

Višina pomoči (bruto ekvivalent nepovratnih sredstev) v primeru ugodnega kredita bo izračunana na podlagi referenčne obrestne mere, ki velja ob dodelitvi pomoči.

Višina pomoči (bruto ekvivalent nepovratnih sredstev) v primeru danih garancij bo izračunana na podlagi premij varnega pristana iz obvestila Komisije.

RRC Koper bo pisno obvestil upravičenca, da je pomoč dodeljena po pravilu de minimis.

Upravičenci, katerih vloge bodo v postopku ocenjevanja ocenjene pozitivno, morajo:

- hraniti vso dokumentacijo v zvezi s projektom v skladu z veljavnimi predpisi, vendar najmanj 5 let od datuma prenehanja garancije, za potrebe bodočih preverjanj,
- zagotoviti dostop do celotne dokumentacije v zvezi s projektom vsem organom, ki so vključeni v spremljanje izvajanja, upravljanja, nadzora in revizije javnega razpisa.

3.3 Posojilni in garancijski pogoji

Za upravičene stroške se upoštevajo neto vrednosti (brez DDV), razen za upravičence, ki niso zavezanci za DDV.

³ »Enotno podjetje« je opredeljeno v Pravilih delovanja RRC GS, ki so dostopna na spletni strani RRC Koper.

Posojilo lahko krije do največ 90% vrednosti upravičenih stroškov projekta. Za razliko mora upravičenec zagotoviti lastna sredstva.

Upravičenec po tem razpisu lahko kandidira za:

- garancije iz sredstev RRC GS za ugodna posojila bank:
 - o za financiranje investicij (materialne in nematerialne investicije in do 20% obratnih sredstev, povezanih s predmetno investicijo) – linija RRC GS - investicije);
 - o za financiranje samo obratnih sredstev, ne nujno povezanih z investicijo, pod pogojem, da je iz vloge oz. iz poslovnega načrta razvidno, da ta sredstva potrebuje za razvoj oz. širitev dejavnosti – linija RRC GS-obratna sredstva),

Garancijsko-posojilna linija je odprta za:

3.3.1. Dolgoročna posojila za investicije pod naslednjimi pogoji (linija RRC GS-investicije)

Zap.št.	POSTAVKA	POGOJI
I.	POSOJILO	
a)	Namen	Spodbujanje podjetij v širitev dejavnosti, raziskave in inovacije, konkurenčno uveljavljanje na trgu ter razvoj novih produktov
b)	Upravičenci	Mikro, mala in srednja podjetja, ki se kot pravna ali fizična oseba, ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, fizične osebe, ki opravljajo dejavnost vpisano v drug ustrezen register, fizične osebe, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost, ter socialna podjetja, zadruga, zavodi in društva.
c)	Upravičeni stroški	Stroški materialnih in nematerialnih investicij ter obratna sredstva, ki so v kombinaciji z investicijo in lahko znašajo največ do 20% predračunske vrednosti investicije (v tem primeru prosilec, za isti projekt, ne more kandidirati še na linijo OBRATNA SREDSTVA).
d)	Obrestna mera	Variabilna: 6 mesečni EURIBOR + 1,45 %
e)	Potrebni lastni viri	Najmanj 10% od višine upravičenih stroškov
f)	Minimalna in maksimalna višina posojila	Od 5.000,00 EUR do 200.000,00 EUR
g)	Stroški posojila pri banki	Stroški odobritve in vodenja posojila po razpisu znašajo: Delavska hranilnica d.d. Ljubljana: Stroški odobritve: v skladu z vsakokrat veljavno Tarifo Delavske Hranilnice d.d. Ljubljana z možnostjo odstopanja navzgor oz. navzdol glede na bonitetno oceno kreditorejmalca. Stroški vodenja: 0,30% od odobrene glavnice kredita za prvo leto in 0,30% od višine neodplačane glavnice za vsako naslednje leto, min. 80,00 EUR letno z možnostjo odstopanja navzgor oz. navzdol glede na bonitetno oceno kreditorejmalca. Dodatni pogoj: odprtje poslovnega računa kreditorejmalca pri Delavski hranilnici d.d.

h)	Stroški obdelave vloge pri RRC Koper	0 EUR
i)	Odplačilna doba posojila	od 1 do 7 let za financiranje, možen je moratorij do 1 leta, če ga odobri banka; moratorij se šteje v odplačilno dobo posojila
j)	Način črpanja	v EUR, s predložitvijo dokazil za dokumentarno uporabo, skrajni rok črpanja posojila je 6 mesecev od datuma podpisa posojilne pogodbe
k)	Zavarovanje posojila	po pogojih banke in v skladu s pogodbo, sklenjeno med RRC Koper in banko
II.	GARANCIJA RRC Koper	
a)	Višina garancije	v višini 50% do 80% glavnice posojila brez obresti (odvisno od izpolnjevanja meril in kriterijev)
b)	Zavarovanje garancije	RRC Koper garancijo zavaruje s: 3 (tremi) menicami upravičenca in overjenim poroštvom lastnikov oz. drugim, za RRC Koper sprejemljivim zavarovanjem (odvisno od bonitete upravičenca)
c)	Strošek garancije	0,5 % od višine garancije

3.3.2 Dolgoročna posojila za obratna sredstva pod naslednjimi pogoji (linija RRC GS- obratna sredstva)

Zap.št.	POSTAVKA	POGOJI
I.	POSOJILO	
a)	Namen	Zagotavljanje likvidnih sredstev za razvoj, širitev dejavnosti, raziskava trga
	Upravičenci	Mikro, mala in srednja podjetja, ki se kot pravna ali fizična oseba, ukvarjajo z gospodarsko dejavnostjo in so organizirana kot gospodarske družbe, samostojni podjetniki posamezniki, fizične osebe, ki opravljajo dejavnost vpisano v drug ustrezen register, fizične osebe, ki imajo registrirano dopolnilno dejavnost, ter socialna podjetja, zadruga, zavodi in društva.
b)	Upravičeni stroški	obratna sredstva, ne nujno povezana z investicijo. Upravičeni so stroški za obdobje od 3 mesecev pred oddajo vloge na banki ali RRC Koper.
c)	Obrestna mera	Variabilna: 6 mesečni EURIBOR + 1,45 % ali Fiksna: 4,50 %
d)	Minimalna in maksimalna višina posojila	Od 5.000,00 EUR do 50.000,00 EUR
e)	Stroški posojila pri banki	Stroški odobritve in vodenja posojila po razpisu znašajo: Delavska hranilnica d.d. Ljubljana: Stroški odobritve: v skladu z vsakokrat veljavno Tarifo Delavske Hranilnice d.d. Ljubljana z možnostjo odstopanja navzgor oz. navzdol glede na bonitetno oceno kreditobjemalca. Stroški vodenja: 0,30% od odobrene glavnice kredita za prvo leto in 0,30% od višine neodplačane glavnice za vsako naslednje leto, min. 80,00 EUR letno z možnostjo odstopanja navzgor oz. navzdol glede na bonitetno oceno kreditobjemalca.

		Dodatni pogoj: odprtje poslovnega računa kreditojemalca pri Delavski hranilnici d.d.
f)	Stroški obdelave vloge pri RRC Koper	0 EUR
g)	Odplačilna doba posojila	od 1 do 3 let za financiranje, možen je moratorij do 6 mesecev, če ga odobri banka; moratorij se šteje v odplačilno dobo posojila
h)	Način črpanja	v EUR, s predložitvijo dokazil za dokumentarno uporabo, skrajni rok črpanja posojila je 6 mesecev od datuma podpisa posojilne pogodbe
i)	Zavarovanje posojila	po pogojih banke in v skladu s pogodbo, sklenjeno med RRC Koper in banko
II.	GARANCIJA RRC Koper	
a)	Višina garancije	v višini 50% do 80% glavnice posojila brez obresti
b)	Zavarovanje garancije	RRC Koper garancijo zavaruje s: 3 (tremi) menicami upravičenca in overjenim poroštvom lastnikov oz. drugim, za RRC Koper sprejemljivim zavarovanjem (odvisno od bonitete upravičenca)
c)	Strošek garancije	0,5 % od višine garancije

3.4 Pogoji za črpanje

Upravičenec lahko črpa posojilo po tem razpisu le namensko, in sicer:

- linija RRC GS -investicije: za dovoljene upravičene stroške iz 4. točke tega razpisa, znotraj obdobja upravičenih stroškov za poravnavo obveznosti za investicijo, izjemoma tudi za poplačilo že plačanih obveznosti podjetja pri nedokončanih investicijah ob soglasju RRC Koper;
- linija RRC GS-obratna sredstva: za dovoljene upravičene stroške iz 3. alineje 4. točke tega razpisa, znotraj obdobja upravičenih stroškov za poravnavo obveznosti za obratna sredstva; refundacija stroškov za obratna sredstva je dovoljena za obdobje do treh (3) mesecev pred oddajo vloge na banki ali RRC Koper.

Garancije ni mogoče dobiti za tista bančna posojila, ki nadomeščajo obstoječa posojila ali leasing pogodbe upravičenca, ki je predlagatelj vloge.

4. Upravičeni stroški

Garancija se odobri za dolgoročno namensko posojilo. Posojilo se lahko porabi za:

- materialne investicije, ki pomenijo stroške nakupa strojev in opreme, nakupa zemljišč v povezavi z investicijo, stroške komunalnega in infrastrukturnega opremljanja zemljišč v povezavi z investicijo, stroški gradnje in nakupa objekta,
- stroške nematerialnih investicij, ki pomenijo prenos tehnologije v obliki nakupa patentnih pravic, licenc, znanja in nepatentiranega tehničnega znanja,
- obratna sredstva (nakup materiala, blaga, oziroma denar za financiranje storitev in projektov, promocije, plač, stroškov testiranja).

Med upravičene stroške po pravilu de minimis ne spada:

- poplačilo obstoječih obveznosti upravičencev do bank in drugih finančnih institucij,
- odkup delnic ali poslovnih deležev gospodarskih družb,
- vlaganja za zasebno rabo,

- poplačilo obveznosti med povezanimi osebami po zakonu, ki ureja gospodarske družbe,
- davek na dodano vrednost (v nadaljevanju DDV), razen v primeru, ko prejemnik pomoči po pravilu de minimis nima pravice do odbitka vstopnega DDV.

Predmet projekta je dovoljeno kupiti le od tretjih oseb po tržnih pogojih. Tretja oseba ne sme biti več kot 25% povezana s podjetjem.

Državna pomoč po pravilu de minimis se odobri za upravičene stroške projekta, nastale od 01.01.2025 do 31.12.2025. Za datum nastanka se šteje nastanek dolžniško upniškega razmerja.

Prednost pri dodelitvi garancij bodo imeli upravičenci:

- ki imajo perspektivne in donosne programe,
- katerih projekti so razvojno (uvajanje novih tehnologij, inovacije), tržno in ekološko naravnani,
- ki povečujejo število novih delovnih mest,
- ki sodijo v mlada podjetja po tem razpisu,
- ki se ukvarjajo z dejavnostjo, ki:
 - o pomeni strateško prednost za Obalno-kraško regijo Slovenija
 - o pomeni strateško prednost tudi za lokalno skupnost.

Prednost pri dodelitvi garancije RRC Koper bodo imeli tudi upravičenci z boljšo boniteto poslovanja.

Podrobnejša razdelitev meril je objavljena v Prilogi razpisne dokumentacije.

5. Vsebina vloge

Vsebina vloge za dodelitev posojila in odobritev garancije je razvidna iz Obrazca 1 - Vloga, ki ga lahko upravičenci dobijo na naslednjih mestih:

- v Regionalno razvojnem centru Koper, Ulica 15. maja 19, 6000 Koper, tel: 05 6637 583 (Irena Cergol) ali na spletnih straneh www.rrc-kp.si pod rubriko Garancijska shema <https://www.rrc-kp.si/sl/za-podjetnike/kreditiranje-podjetij.html>
- Center za pospeševanje podjetništva Piran d.o.o., Liminjanska cesta 96, 6320 Portorož, tel: 041-870401 (Alberto Manzin),
- Območna razvojna agencija Krasa in Brkinov, Partizanska 4, Sežana, tel: 05 – 7344 362 ali na www.ora.si ;
- Občina Ilirska Bistrica, Bazoviška 14, Ilirska Bistrica, tel: 05 – 7112 310 (Tina Kocjan).

Izpolnjene vloge z vso potrebno dokumentacijo (vključno s pozitivnim bančnim sklepom o odobritvi posojila, z navedbo vseh pogojev), se oddajo na zgoraj navedenem mestu. Nepopolne vloge in vloge, ki ne bodo ustrezale razpisnim pogojem, bodo zavržene. Obravnavale se bodo le vloge, oddane na izvirnih obrazcih.

6. Rok za oddajo vlog

Razpis je odprt do 31.12.2025 oz. do porabe sredstev. Upravičenci lahko oddajo vloge od dneva objave naprej. Popolne vloge, oddane do 5. dne v tekočem mesecu, bodo obravnavane najkasneje do konca tekočega meseca. Popolne vloge bo obravnaval Garancijski odbor RRC GS praviloma enkrat mesečno. RRC Koper bo upravičence pisno obvestil z odločitvijo pristojnih organov v 15. dneh po sprejemu odločitve na Garancijskem odboru.

7. Ostale informacije

Vse ostale informacije v zvezi s tem razpisom, dobijo upravičenci na mestu, naštetem v 5. točki tega razpisa.

I. SEZNAM OBVEZNIH PRILOG

1. Obrazec 1 – Vloga za finančne spodbude iz sredstev RRC GS za leto 2025 (če linija RRC GS-investicije)
2. Obrazec 2 – Vloga za finančne spodbude iz sredstev RRC GS za leto 2025 (če linija RRC GS -obratna sredstva)
3. Obrazec 3 – Finančne projekcije
4. Obrazec 4 – Poslovni načrt za mlado podjetje (če je podjetje novoustanovljeno in še nima poslovnih rezultatov)
5. Obrazec 4.1 – Finančne projekcije k Poslovnemu načrtu
6. Obrazec 5.1 – Popis premoženja osebnega poroka (toliko, kot bo porokov)
7. Obrazec 5.2 – Popis premoženja poroka – pravne osebe
8. Sklep banke o odobrenem posojilu z garancijo RRC GS
9. Potrdilo FURS o plačanih davkih in prispevkih (ne sme biti starejše od 30 dni)
10. Računovodski izkazi o poslovanju:
 - za gospodarske družbe, s.p., zadruga, zavode in društva: izkaz poslovnega izida in bilanca stanja za leto 2024 (Ajpes),
 - za fizične osebe odločbo FURS oz. davčno / dohodninsko napoved za leto 2024,
 - ocena med letom doseženih poslovnih rezultatov – medletni izkazi poslovanja za tekoče leto
 - za »mlada podjetja«, ki še nimajo izkazov poslovanja, vloženi na Ajpes, otvoritveno bilanco in medletne izkaze poslovanja.
11. Dokazila glede namena porabe posojila:
 - pri gradnji in adaptaciji poslovnih prostorov: gradbeno dovoljenje, drugo ustrezno upravno dovoljenje oz. potrdilo o priglasitvi del s predračuni;
 - pri nakupu opreme: račun ali predračun;
 - pri nakupu poslovnih prostorov: kupoprodajno pogodbo oz. predpogodbo o sklenitvi kupoprodajne pogodbe;
 - pri financiranju obratnih sredstev: predračuni oz. računi, plačilne liste,...
12. Dokazila o vrednosti zavarovanja predlaganega premoženja (iz Obrazca 1)
13. Bonitetna ocena – pridobi jo RRC Koper.

Pripravila:
Irena Cergol

Giuliano Nemarnik, direktor